

Skatteutskottets yttrande 2024/25:SkU5y

Totalförsvaret 2025–2030

Till försvarsutskottet

Försvarsutskottet beslutade den 22 oktober 2024 att ge skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2024/25:34 Totalförsvaret 2025–2030 och eventuella följdmotioner i de delar dessa berör skatteutskottets beredningsområde. Skatteutskottet har beslutat att yttra sig över frågor om målet för det civila försvaret när det gäller att säkerställa förmågan i de viktigaste samhällsfunktionerna och den ekonomiska inriktningen för det civila försvaret när det gäller tillskott till anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

Utskottet anser liksom regeringen att det civila försvaret behöver stärkas och utvecklas för att bidra till en högre samlad förmåga inom totalförsvaret. Statliga utbetalningar samt att fastställa och ta ut skatt utgör samhällsviktig verksamhet som alltid måste kunna upprätthållas, även i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2025 har föreslagit förstärkning av arbetet i sektorn och gett Skatteverket och Tullverket en tilldelning av medel för att de ska kunna fullgöra sitt ansvar inom det civila försvaret som beredskapsmyndigheter. Skatteutskottet har inga invändningar mot förslaget i de delar som ingår i utskottets beredningsområde.

I yttrandet finns ett särskilt yttrande (S, V, MP).

Utskottets överväganden

Totalförsvaret 2025–2030

Propositionen

Propositionen innehåller förslag om ett nytt mål för totalförsvaret, nya mål för det militära försvaret respektive civila försvaret samt inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation.

Vidare innehåller propositionen regeringens bedömning av den säkerhetspolitiska utvecklingen. Regeringen behandlar utifrån denna utgångspunkt totalförsvarets fortsatta utveckling inklusive en initial bedömning av Nato-medlemskapets konsekvenser för utformningen av det militära och civila försvaret.

De delar i propositionen som avser skatteutskottets beredningsområde avser målet för det civila försvaret när det gäller att säkerställa förmågan i de viktigaste samhällsfunktionerna och den ekonomiska inriktningen för det civila försvaret när det gäller tillskott till anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution för försörjning av grunddata och ordning och säkerhet.

Mål för det civila försvaret

Regeringen föreslår att målet för det civila försvaret ska vara att ha förmåga att

- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga
- skydda civilbefolkningen
- upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

Regeringen konstaterar att civilt försvar är den verksamhet som statliga myndigheter, kommuner och regioner, näringslivet, frivilligorganisationer, arbetsmarknadens parter, trossamfund, enskilda individer samt förenings- och kulturlivet m.fl. vidtar för att förbereda Sverige för krig.

Det civila försvaret ska verka för samhällets samlade mobilisering i händelse av krig. Inom ramen för det behöver de viktigaste samhällsfunktionerna säkerställas, vilket förutsätter att bl.a. försörjningen av nödvändiga varor och tjänster tryggas.

Att bidra till det militära försvarets förmåga vid höjd beredskap och ytterst krig är en prioriterad uppgift för verksamheterna inom det civila försvaret.

Det civila försvaret ska stödja det militära försvaret, inklusive allierade militära styrkor, genom att tillhandahålla bl.a. transporter, energi, elektroniska

kommunikationer och sjukvård samt säkerställa leverans av nödvändiga varor och tjänster.

Säkerställa förmågan i de viktigaste samhällsfunktionerna inom det civila försvaret

Regeringen gör bedömningen att utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget behöver man prioritera de åtgärder som snabbt ger störst effekt och därmed höjd förmåga inom de viktigaste samhällsfunktionerna. Parallellt behöver det planeras för att utveckla en höjd förmåga även på längre sikt.

Ekonomisk säkerhet

Myndigheterna inom beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet ansvarar bl.a. för att utreda, fastställa och betala ut statliga ersättningar och vissa statliga löner samt för att säkerställa den grundläggande finansieringen av offentlig verksamhet. Att fastställa och ta in skatter och avgifter är centralt för samhälls-ekonomin såväl under fredstid som under höjd beredskap och ytterst krig. Verksamheter inom beredskapssektorn bedrivs i huvudsak inom det offentliga, med undantag för arbetslöshetskassorna som är ekonomiska föreningar. Myndigheterna i sektorn har en hög grad av kritiska beroenden både inom sektorn och till verksamheter där ansvaret vilar på aktörer inom andra sektorer. Det gäller i synnerhet försörjning av el, elektroniska kommunikationer, grunddata samt fungerande finansiella tjänster. Frågor om betalssystemet i stort, kontanthantering, elförsörjning, it-försörjning och informations- och cybersäkerhet är därför helt centrala för att sektorns verksamhet ska kunna upprätthållas. Inom sektorn finns det också starka beroenden till det privata näringslivet, t.ex. banker och försäkringsbolag.

Det civila försvaret behöver stärkas och utvecklas för att bidra till en högre samlad förmåga inom totalförsvaret. Statliga utbetalningar samt att fastställa och ta ut skatt utgör samhällsviktig verksamhet som alltid måste kunna upprätthållas, även i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. Arbetet inom sektorn förstärks genom en tilldelning av medel till beredskapsmyndigheterna för att utveckla arbetet med civilt försvar samt för att öka motståndskraften i säkra it-utrymmen.

En starkt robusthet inom utbetalningar och statliga lönetjänster kräver ett aktivt arbete för att säkerställa en hög nivå av informations- och cybersäkerhet i de verksamheter som ingår i sektorn.

En digital infrastruktur som kan motstå påfrestningar och möta höga krav på driftsäkerhet och robusthet är grundläggande för att beredskapsmyndigheterna inom sektorn ska kunna betala ut ersättningar och förmåner. Försäkringskassans verksamhet är beroende av en säker it-drift. En förutsättning för säker it-drift är skyddade it-utrymmen. Regeringen anser att det är angeläget att åstadkomma en starkare och mer sammanhållen statlig it-drift.

Ekonomisk inriktning för det civila försvaret

Regeringen gör bedömningen att det för att stärka Sveriges försvarsförmåga krävs tillskott till anslag som finansierar åtgärder inom det civila försvaret. Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen för 2025 medelstillskott inom en ekonomisk planeringsram för civilt försvar för den kommande försvarsbeslutsperioden 2025–2030. I propositionen om totalförsvaret anges att tillskotten till anslagen inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution avser försörjning av grunddata och ordning och säkerhet.

Motioner

Fyra följdmotioner har lämnats till propositionen. Ingen av dem innehåller yrkanden som rör skatteutskottets beredningsområde.

I kommittémotion 2024/25:3254 av Peter Hultqvist m.fl. (S) anges bl.a. att Socialdemokraterna stegvis vill utöka försvarsutgifterna i enlighet med Försvarsberedningens förslag. Som ett led i det vill Socialdemokraterna utreda möjligheten att införa en ny beredskapsskatt som ska betalas av dem med störst bärkraft.

I kommittémotion 2024/25:3247 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) anges bl.a. att det är nödvändigt med någon form av beredskapsskatt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom regeringen att det civila försvaret behöver stärkas och utvecklas för att bidra till en högre samlad förmåga inom totalförsvaret. Statliga utbetalningar samt att fastställa och ta ut skatt utgör samhällsviktig verksamhet som alltid måste kunna upprätthållas, även i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2025 har föreslagit förstärkning av arbetet i sektorn och gett Skatteverket och Tullverket en tilldelning av medel för att de ska kunna fullgöra sitt ansvar inom det civila försvaret som beredskapsmyndigheter. Skatteverket är sektorsansvarig myndighet för Försörjning av grunddata, och Tullverket ska kunna anskaffa utrustning som är anpassad för krig. Utskottet kommer att behandla budgetanslagen till myndigheterna i sitt betänkande 2024/25:SkU1.

Utskottet välkomnar regeringens förslag utifrån de utgångspunkter som utskottet har att beakta och anser att försvarsutskottet bör tillstyrka regeringens förslag till mål för det civila försvaret i de aktuella delarna.

Stockholm den 14 november 2024

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Per Söderlund (SD), Boriána Åberg (M), Eric Westroth (SD), Kalle Olsson (S), Fredrik Ahlstedt (M), Ida Ekeröth Clausson (S), Bo Broman (SD), Mathias Tegnér (S), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Anders Ådahl (C), Markus Wiechel (SD), Annika Hirvonen (MP), Mauricio Rojas (L) och Patrik Björck (S).

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (S, V, MP)

Niklas Karlsson (S), Kalle Olsson (S), Ida Ekeröth Clausson (S), Mathias Tegnér (S), Ilona Szatmári Waldau (V), Annika Hirvonen (MP) och Patrik Björck (S) anför:

Kostnaderna för förstärkningen av försvaret ska bäras av dem som har bäst ekonomiska förutsättningar. Det är viktigt att behoven i välfärden, kampen mot brottsligheten och vanliga familjers ekonomi inte drabbas. Därför vill vi erinra om förslagen om att utreda och införa en ny beredskapsskatt, jämför bl.a. motionerna 2024/25:3023 yrkande 36 och 2024/25:3190 yrkande 17 samt vår gemensamma uppfattning i Försvarsberedningens slutrapport Stärkt försvarsförmåga – Sverige som allierad (Ds 2024:6).